

RIIGIHANKEKOOBITUS

estlarus programm

Marko Mehilane
vandeadvokaat/partner

ENTSIK | PARTNERS

Riigihanke olemus

Reeglid sellest, kuidas hankija peab toimima
ASJADE, TEENUSTE, EHITUSTÖÖDE ostmisel

Riigihanke olemus

Riigihankemenetluse tunnusjoon – **formalism:**

- täpselt kindlaksmääratud menetlusreeglid
- kohati isegi liialt jäigad menetlusreeglid

RIIGIHANKE ÜLDPÕHIMÕTTED

mida hankija peab järgima iga hanke tegemisel
sõltumata hanke maksumusest

ENTSIK | PARTNERS

Riigihanke üldpõhimõtted

1 Raha säästlik & otstarbekas kasutamine (RHS § 3 p 1)

säästlik & otstarbekas ≠ kõige odavam asi

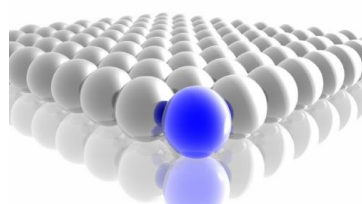

2 Hanke läbipaistvus ja kontrollitavus (RHS § 3 p 2)

Eelkõige tähendab see:

- Hanke kohta info avalikustamist huvilistele (eelkõige riigihangete register, hankija kodulehekülg)
- Informatsiooni läbipaistvat ja võrdset andmist kõigile osalejatele
- Hankeotsuste põhjendamist ja nende kohta info avaldamist osalejatele
- Aruandlus riigihangete registrile

3 Hankija peab kõiki isikuid kohtlema võrdselt
Mitte seadma põhjendamatuid piiranguid & kriteeriume (RHS § 3 p 3)

Võrdne kohtlemine tähendab muuhulgas, et:

- Tingimustega ei seata kedagi põhjendamatult ebavõrdsesse olukorda või tehta põhjendamatuid eeliseid
- Kõikidele osalistele võrdselt infot
- Kõiki pakkujaid / pakkumusi hinnatakse samade tingimuste ja kriteeriumite alusel

4 Hankija peab turukonkurentsi efektiivselt ära kasutama (RHS § 3 p 4)

5 Hankija peab vältima konkurentsi kahjustavat huvide konflikti (RHS § 3 p 5)

Näiteks:

- **Soovitavalt hankedokumente / -tingimusi ei koosta pakkujad**
(RHS § 38 lg 2 p 4)
- **Pakkujad ei tohiks osaleda pakkujana mitmes pakkumuses**
(RHS § 38 lg 1 p 5)

6 Võimalusel eelistama keskkonnasäästlike lahendusi (RHS § 3 p 6)

Enimlevinud rikkumised riigihangetes

Rahandusministeeriumi 2011 analüüsi põhjal

- 1** Väljakuulutamiseta läbirääkimistega menetluse lubamatu kasutamine
- 2** Hankelepingu lubamatu muutmine
- 3** Riigihanke osadeks jagamine

- 4 HT / HD muutmine selgituse andmisega (mitte HT / HD muutmisega)
- 5 Ei ole võimalik kirjalikult kontrollida, et hankija oleks enne hanke korraldamist määranud eeldatav maksumuse
- 6 Läbirääkimiste pidamine avatud hankemenetluses
- 7 Kvalif. tingimustes nõude seadmine, et pakkuja peab olema teostanud töö/teenuse/tarne Eestis

Pakkuja “kaitsevõtted” riigihangetes

3 moodust:

- ▶ Kirjalik taotlus hankijale
(nt taotlus muuta ära kvalifitseerimistingimus)
- ▶ Vaidlustuse esitamine
(VAKO)
- ▶ Avalduse esitamine järelevalve asutusele
(Rahandusministeerium)

HANKEMENETLUSE VALIK

ENTSIK | PARTNERS

Piirmäärad

käibemaksuta summad

- **Alla lihthanke piirmäära hanked**

asjad / teenused: < 10 000 EUR

ehitustööd: < 30 000 EUR

- **Lihthange**

asjad / teenused: 10 000 >

ehitustööd: 30 000 >

Piirmäärad

käibemaksuta summad

▪ Siseriiklik piirmäär

asjad / teenused **40 000 >**

ehitustööd **250 000 >**

▪ Rahvusvaheline piirmäär

asjad / teenused

* Riik: **130 000 EUR >**

* KOV: **200 000 EUR >**

ehitustööd **5 000 000 EUR >**

Hankemenetluse liigi valik

REEGEL NR 1

Kui maksumus jääb alla lihthanke piirmäära...

→ Pakkumuste küsimine ilma hanget riigihangete registris avaldamiseta

Hankemenetluse liigi valik

REEGEL NR 2

Kui maksumus jääb alla siseriiklikku piirmäära...

→ Lihthange (HT avaldamisega registris)

Hankemenetluse liigi valik

REEGEL NR 3

Kui maksumus jääb alla rahvusvahelist piirmäära ...

→ Hankija võib vabalt valida, kas teeb:

- * avatud
- * piiratud
- * väljakuulutamisega läbirääkimistega
- * võistlev dialoogi

LIHTHANKED

ENTSIK | PARTNERS

Lihthanked (1)

- Lihthanke piirmäär:

10 000 EUR (asjad/teenused)

30 000 EUR (ehitustööd)

- Lihthanke läbiviimise nõuded (RHS § 18²):

1 Lihthange algab LIHTHANKE TEATEGA riigihangete registris

2 Pakkumuste esitamiseks peab olema mõistlik tähtaeg
(mitte lühem kui 4 tööpäeva)

Lihthanked (2)

- 3 Hankija kehtestab soovitavalt LIHTHANKE DOKUMENDI
- 4 Otsustest tuleb teatada nagu tavahankes
- 5 Lepingu sõlmimisel ei ole 14 päevast ooteperioodi

Lihthanked (3)

- 6 Lepingu muutmisele samad piirangud kui tavahanke lepingule (s.t § 69 lg 3)
- 7 Riigihanke aruande ja aruande lisa registrisse samamoodi kui tavahanges (s.t 20 päeva)
- 8 Kohalduvad kõik RHS § 3 sätestatud riigihanke üldpõhimõtted

Lihthanked (4)

Lihthanke dokument (LHD)

Hankijal õigus otsustada:

- 1) kas koostab LHD või mitte ?
- 2) mis ulatuses RHS reegleid kohaldab ?

► **VAKO 04.01.2013** (riigihange 136683)

Hankijal õigus valida, kas ta koostab LHD või mitte. Juhul kui koostab, siis võib valida, kas lähtub kõigist § 18² viidatud RHS sätetest või ainult mõnest

Lihthanked (5)

- § 31 Hankedokumendid
- § 32-33 Tehniline kirjeldus
- § 38 Hankest kõrvaldamine
- § 39 Pakkujate kvalifikatsiooni kontrollimine
- § 40 Majanduslik/finantsseisund
- § 41 Tehniline/kutsealane pädevus
- § 47 Pakkumuste vastavuse kontroll
- § 48 Põhjendamatult madala maksumus
- § 49 Kõigi pakkumuste tagasilükkamine
- § 50 Hindamine ja edukaks tunnistamine

► **VAKO 24.08.2012**

Juhul, kui hankija on lihthanke dokumendis hankereeglid sätestanud, peab ta nendest ka hanke läbiviimisel juhinduma

SÕLMKÜSIMUSI HANKEPRAKTIKAST

ENTSIK | PARTNERS

Hanke osadeks jaotamine

- Hankija ei tohi hangete eraldi osadeks jagada eesmärgiga seaduse nõuetest kõrvalehoidmiseks

Nt: hanke eeldatav maksumus 40 000 EUR, kuid hankija teeb 2 lihthanget

- Jagamine lubamatu, kui vastavad asjad/teenused/tööd:

* on funktsionaalselt koostoimivad

* vajalikud sama eesmärgi saavutamiseks

Näiteid hanke jupitamist:

- hankija ostab eraldi hankega töötajatele püksid ja eraldi hankega jakid
- hankija ostab avatud hankega 3 sõiduauto + lihthankega 1 sõiduauto
- hankija tellib eraldi hoone renoveerimise ja akende paigalduse

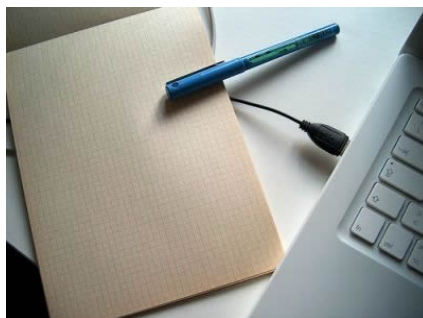
Rahandusministeerium:

Hanke võib alati osadeks jaotada → kui kõikide osade puhul korraldatakse summeeritud maksumusele nõutav hange

(Näiteks: 1 avatud hanke asemel 2 avatud hanget)

NB! Samuti võib hanke alati osadeks jagada 1 hanke raames (RHS § 24)

HANKETEADE & KVALITSEERIMISTINGIMUSED

ENTSIK | PARTNERS

Kvalifitseerimistingimused

- RHS ei sätesta kvalifit. tingimusi, vaid üksnes andmete ja dokumentide loetelu, mida hankija võib kvalifikatsiooni tõendamiseks küsida
- Pakkujate kvalifikatsiooni kontrollitakse ainult HT-s sätestatud tingimuste järgi

Näiteks:

Kui HT sätestab pakkuja spetsialistile nõude "eesti keele oskus kõnes-kirjas", ei saa hankija kvalifitseerimisel leevendada tingimust, et piisab ka tõlgist

Kvalifitseerimistingimused

Viimasel ajal esinenud hankevaidlusi, kus pakkumisvormis nõutud rohkemate andmete esitamist, kui HT kvalif.tingimus

VAKO 23.11.2012 (riigihange 137529)

Dokumendi nõuet tuleb selgelt eristada kvalifitseerimise tingimusest, millele vastavust see dokument peab tõendama. Kui ka hankija on esitatava andmemahu sätestanud laiemalt kui HT-s sätestatud tingimusele vastavuse tõendamiseks nõutav, on kvalifitseerimisel oluline HT kvalif.tingimus.

Millised on kohased kvalifitseerimistingimused (1)

Kvalif.tingimused peavad olema (RHS § 39):

- 1** piisavad tõendamaks, et pakkuja **suudab lepingu nõuetekohaselt täita**
- 2** vastavad hankeeseme **olemuse, koguse ja otstarbega**

Millised on kohased kvalifitseerimistingimused(2)

► VAKO 15.01.2013 (riigihange 139262)

Kvalifitseerimistingimus on kohane ja vajalik, kui pakkuja võimet hankelepingut nõuetekohaselt täita ei ole võimalik sama veenvalt tõendada kergema tingimuse abil.

*Ehitustööde eeldatav maksumus oli 900 000 EUR, tööde teostamise aeg alla 1 aasta. VAKO leidis, et pakkuja võime leping kohaselt täita ei ole veenvalt tõendatud, kui ta pole viimastel aastatel **hankelepinguga samas rahalises mahus** tee-ehitustöid teostanud.*

Millised on kohased kvalifitseerimistingimused (3)

► VAKO 13.12.2012 (riigihange 138917)

Hankija peab olema valmis kvalifitseerimistingimuse vastavust ja proportsionaalsust põhjendama. See tähendab, et vaidluse korral lasub tingimuse põhjendamise kohustus hankijal.

*VAKO leidis, et pakkuja aastane netokäive **peaks olema olnud suurem** kui hankelepingu aastane maksumus. VAKO hinnangul ei suutnud hankija aga ära põhjendada seda, miks peaks netokäive olema 4 X suurem kui lepingu aastane maht*

Kas pidada põhjendatuks järgmisi kvalifitseerimistingimusi ?

Arvutite ostmine

100 arvuti ostmine → *tehnilise-kutsealase pädevuse* tingimus, et pakkuja peab olema varem täitnud lepingu, milles raames tarnis 200 arvutit

Teenuse tellimine

teenused rahalise mahuga 250 tuh EUR aastas → *majandusliku-finantsseisundi* tingimus, et pakkuja teenuste netokäive 1 mln EUR aastas

Koolimaja ehitustööd

koolimaja ehitustööd → *tehnilise-kutsealase pädevuse* tingimus, et pakkuja peab olema varasemalt kindlasti koolihoone ehitustöid teostanud

Majanduslik & finantsseisund

Kõige sagedasem:

viimase 3 majandusaasta üldnetokäive või netokäive hankelepingu valdkonnas

? *Milline on proportsionaalne netokäibe nõue*

? *Pakkuja ei ole veel 3 aastat tegutsenud*

► **VAKO 13.12.2012 otsus** (riigihange 138917):

Kuigi Vabariigi Valitsuse 21.06.2012 määrus nr 46, mis reguleerib tunnustatud ehitusettevõtjate ametlikku nimekirja kandmist, ei ole otseselt üle kantav teistesse valdkondadesse, näitab määrus siiski, millist proportsiooni lepingu maksumuse ja eelnenud aastate netokäibe vahel on õigusaktis mõistlikuks peetud.

Tehniline & kutsealane pädevus

Sagedamini nõutakse referentslepinguid:

- kuni viimase 5 aasta jooksul tehtud ehitustööd
- kuni viimase 3 aasta jooksul täidetud müügi- või teenuslepingud

Sagedased küsimused

- ? *“Sarnase” referentsobjekti määratlemine*
- ? *Kas hankija võiks aastaid (3/5) pikendada või lühendada*
- ? *Mida tähendab “tehtud ehitustöö” ja “täidetud leping”*

Tehniline & kutsealane pädevus

Kuidas sisustada “tehtud ehitustööd” ja “täidetud lepingud”?

Rahandusministeerium (06.10.2011)

Tehtud ehitustööd saavad olla lepingud, mille esemeks olevad tööd on tellija poolt vastu võetud.

Täidetud leping tõlgendamisel on oluline, kas asjad või teenused on vastavas ulatuses tellija poolt vastu võetud.”

Tehniline & kutsealane pädevus

► Tallinna Halduskohtu 13.09.2011 otsus (3-11-1547)

Kohtu hinnangul ei saa RHS §-st 41 lg 1 p 2 (*“täidetud leping”*) kuidagi järeldada, et ainult lõppenud leping saaks olla täidetud leping.

Tehniline & kutsealane pädevus

tegevusload ja registreeringud

Hankija peab juba HT-s ära nimetama, millised registreeringud või tegevusload on hankes pakkujalt nõutavad

► VAKO 08.08.2012

Pakkuja kvalifitseerimata jätmise aluseks saab olla üksnes sellise registreeringu või tegevusloa puudumine, mida on hanketeates nõutud

Kvalif. tingimuse tõlgendamine

► Tallinna Ringkonnakohus 13.12.2012 (3-12-1815)

Kvalifitseerimistingimuse tõlgendamisel on kohaldatav TsÜS § 75 lg 2, mille kohaselt tuleb tahteavaldust, mis on suunatud avalikkusele, tõlgendada "nii nagu mõistlik inimene seda mõistma pidi."

Mõistlik inimene lähtub tekstist. Ehk siis antakse tõlgendus, mis on tingimuse tekstiga keeleliselt kõige enam kooskõlas.

HANKEDOKUMENDID

ENTSIK | PARTNERS

Tehniline kirjeldus (1)

► Tallinna Halduskohus 09.10.2009

Tehniline kirjeldus on eelkõige hankija vajaduste kirjeldus. Pakkujatele võrdsete võimaluste loomist ei tule käsitleda hankija kohustusena koostada tehniline kirjeldus nii, et pakkumuse saaks teha kõik soovijad

Tehniline kirjeldus (2)

Tehniline kirjeldus (§ 32):

- peab tagama võrdsed tingimused pakkumuse esitamiseks
- ei tohi tekitada objektiivselt põhjendamatuid takistusi konkurentsile

Tehniline kirjeldus (3)

Tallinna Ringkonnakohus 20.03.2012

Vaidluse korral peab hankija põhjendama, miks on seatud nõuded objektiivselt vajalikud

Tehniline kirjeldus (4)

Autohange – kas üldjuhul võiks pidada õiguspäraseks järgmisi hankenõudeid:

- 1) Autol peab olema “alkolukk”
- 2) Autol peab olema vähemalt 8 kõlarit
- 3) Auto pikkus peab olema vähemalt 4,92 cm
- 4) Autol peab olema mägi pidur ja kallakult startimise funktsioon

Tehniline kirjeldus (5)

Kindlasti piirab konkurentsi põhjendamatult (§ 33):

- konkreetse kaubamärgi nimetamine
- konkreetse ostuallika nimetamine
- konkreetse päritolu nimetamine

NB! Ülaltoodu lubatud erandlikult siis, kui teisiti ei saa hangitavat piisavalt täpselt kirjeldada. Igal juhul peab olema märges „**või samaväärne**“

Tehniline kirjeldus (6)

► Tallinna Halduskohus 13.12.2011

Isegi siis, kui hankijal esineb vajadus viidata konkreetsele tootele, on HD tingimus õigusvastane kui ei ole lisatud „või sellega samaväärne.“

Tehniline kirjeldus (7)

Kui täpne ja üksikasjalik peaks olema tehniline kirjeldus ?

► **VAKO 07.03.2012**

Kui on võimalik hankelepingu alusel täitmisele kuuluvad kohustused täpselt sätestada, siis tuleb seda teha. Vastuolus RHS § 33 on see, kui hankija sätestab kohustuse tänavate teepeenarde koristamiseks, täpsustamata kui tihti tuleb seda teha.

Kas HD-d saab hankija hilisema seletusega täiendada või muuta ?

Hankija ei saa selgituse andmisega muuta ega täiendada HD tingimusi. See saab toimuda vaid HD muutmise teel RHS § 36 sätestatud korras

► **Tallinna Ringkonnakohus 08.04.2009**

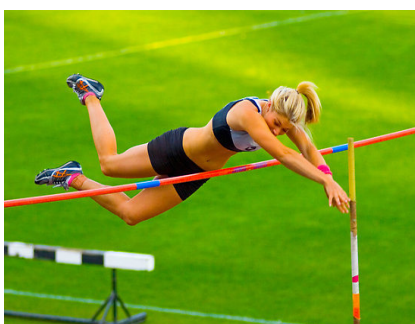
Pakkumuste vastavuse kontrollimisel tuleb hankijal lähtuda HD tingimustest sõltumata sellest, kuidas hankija menetluse käigus hankedokumente selgitas

HANKEMENETLUSE ETAPILISUS

3 olulisemat hankemenetluse etappi:

- 1** kvalifikatsiooni kontroll
- 2** pakkumuste vastavuse kontroll
- 3** pakkumuste hindamine (pakkumuse edukaks tunnistamine)

PAKKUJA INDIVIDUAALSE SEISUNDI & KVALIFIKATSIOONI KONTROLL

ENTSIK | PARTNERS

Hankes osaleja kontrollimine

/

Kvalifikatsiooni kontroll

Kas pakkuja vastab HT
kvalif. tingimustele ?

- majanduslik/finantsseisund
- tehniline/kutsealane pädevus

\

Individaalse seisundi kontroll

Kas ei esine pakkuja hankest
kõrvaldamise aluseid ?

- maksuvõlg
- valeandmed, pankrot jm

Individaalse seisundi kontroll:
kas pakkujal esineb hankest kõrvaldamise alus ?

1 Kohustuslikud kõrvaldamise alused (§ 38 lg 1)

pakkuja tuleb igal juhul hankest kõrvaldada !

- maksuvõlg, valeandmed, riigihanke või maksusüütegu ...

2 Valikulised kõrvaldamise alused (§ 38 lg 2)

hankija kaalutusõigus, kas pakkuja kõrvaldada !

- pakkuja osales HD koostamisel või on muul viisil hankijaga seotud...

Hankest kõrvaldamine valeandmete esitamise tõttu (1)

Hankija **peab kõrvaldama** hankest pakkuja, kes esitanud valeandmeid (RHS § 38 lg 1 p 6):

- ▶ hankemenetlusest kõrvaldamise aluste kohta
- ▶ **hankija sätestatud kvalifitseerimiskriteeriumide kohta**

Hankest kõrvaldamine valeandmete esitamise tõttu (2)

Varasem pikaajaline tõlgenduspraktika

Piisab üksnes kvalifikatsiooninäitaja kohta valeandmete esitamise faktist. Hankija ei pidanud kontrollima, kas pakkuja oleks kvalifitseerunud ka ilma valeandmeteta

Näiteid vaidlustuspraktikast:

- Pakkuja märkis referentsobjekti maksumuseks 2,45 miljonit (tegelik maksumus oli 2,49 miljonit)
- Pakkuja märkis referentsobjekti kestvuse perioodi ekslikult (2011 asemel 2010)

Hankest kõrvaldamine valeandmete esitamise tõttu (3)

Uus tõlgendus 2012 aastast:

► Tartu Halduskohus 15.05.2012

Põhjendatud pole tõlgendus, mille puhul peab hankija ka iga väiksemagi inimliku eksimuse tuvastamisel pakkuja hankest kõrvaldama

► Tallinna Ringkonnakohus 29.06.2012

“Valeandmed” eeldab pakkuja poolset sihilikku tegevust eesmärgiga saavutada menetluses eelis või tekitada hankijas ebaõige tegelike asjaolude suhtes. Õigustatud ei ole sisulist tähtsust mitteomavate ebatäpsuste ületähtsustamine.

Hankest kõrvaldamine pakkuja eelisseisundi tõttu (1)

RHS § 38 lg 2 p 4 kohaselt võib hankija kõrvaldada pakkuja:

- 1** kes osalenud sama hanke HD koostamisel
või
- 2** kes muul viisil hankijaga seotud
.... ja seetõttu teadaolev info annab eelise teiste pakkujate ees

► Tallinna Ringkonnakohus 26.04.2012

Ei piisa üksnes sellest, kui pakkuja on osalenud hankedokumentide koostamisel või on hankijaga muul viisil seotud. Vajalik on ka, et viidatud osalemine või seotus andis pakkujale tegeliku eelise teiste pakkujate ees.

Hankest kõrvaldamine pakkuja eelisseisundi tõttu (2)

► VAKO 15.02.2011

Asjaolu, et eduka pakkuja juhatuse liige oli samaaegselt hankija nõukogu liige ei tähenda veel, et edukas pakkujal oleks saanud eelise. Teadaolev info peab ka tegelikult andma infot omavale pakkujale teiste pakkujate ees eelise.

Täiendavate andmete hilisema esitamise võimalused kvalifitseerimisprotsessis (1)

Üldreegel

pärast pakumuste esitamise tähtaega ei saa pakkuja juurde lisada kvalifikatsiooni kohta esitamata jäetud andmeid või – dokumente

Teisisõnu:

Juba algselt esitatud kvalifitseerimisdokumentidega peaks olema tõendatud, et pakkuja vastab HT-s sätestatud kvalifitseerimistingimustele

Täiendavate andmete hilisema esitamise võimalused kvalifitseerimisprotsessis (2)

ERAND 1

Hankija võib võtta avalikest andmekogudest andmeid või dokumente (nt majandusaasta aruanne, MTR registreering)

ERAND 2

Hankijal on õigus küsida pakkujalt:

- a) kvalif.dokumendi sisu selgitamist
- b) selgitamist võimaldava info või dokumendi esitamist

Näiteks:

* CV esitatud spetsialisti hariduse täpsustamine (või diplomikoopia esitamine)

* Vormis esitatud referentslepingu näitaja täpsustamine

RHS § 39 lg 4¹

- 1** kui pakkuja jätnud kvalif. dokumendi esitamata ja see ei ole hankijale avalikust andmekogust kättesaadav
→ **pakkuja jäetakse kvalifitseerimata**
- 2** kui pakkuja ei esita hankija nõutud sisu selgitavaid andmeid ja need ei ole ka andmekogust kättesaadavad
→ **pakkuja jäetakse kvalifitseerimata**

Kvalifitseerumiseks teise isiku näitajatele tuginemine

ENTSIK | PARTNERS

Teise isiku näitajatele tuginemine (1)

- Kui pakkuja ei vasta kõikidele kvalif.nõuetele, saab ta hankes osalemiseks kaaluda:
  - 1) tingimuse vaidlustamist
  - 2) ühispakkumuse esitamist
  - 3) teise isiku näitajatele tuginemist

Teise isiku näitajatele tuginemine(2)

► Majanduslik ja finantsseisund

tuginemine teise isiku näitajatele vahendite osas (nt rahalised vahendid)

► Tehniline ja kutsealane pädevus

tuginemine teise isiku näitajatele vahendite, meetmete ja spetsialistide osas (nt sõidukid, töövahendid, spetsialistid)

Teise isiku näitajatele tuginemine (3)

Tuginedes teise isiku näitajatele peab üldjuhul teine isik hankelingu täitmisel ka osalema

► VAKO 05.04.2012 (riigihange 131283)

Tuginemine teise isiku kogemusele (teostatud referentsobjektid) on võimalik. VAKO luges piisavaks teise isiku järgmist kinnitust:

“Oleme nõus osalema hankelingu vahetus täitmisel vähemalt osas, milles pakkuja tugines meie näitajatele oma tehnilise ja kutsealase pädevuse vastavuse tõendamisel kvalifitseerimistingimustele.”

Teise isiku näitajatele tuginemine (4)

Kas pakkuja saab RHS § 40 lg 3 alusel tugineda teise isiku netokäibe?

► **Rahandusministeerium (10.02.2012)**

JAH. Pakkujal tuleb tõendada teise isiku netokäive ning et vahendeid, mida netokäive kaudselt kajastab on hankijal võimalik hankelepingu täitmiseks vajadusel saada. Vastavaks dokumendiks võiks siin olla isiku, kelle netokäibele tuginetakse kinnitus hankelepingu täitmiseks vajalike vahendite kasutamise võimaluse kohta.

69

Teise isiku näitajatele tuginemine (5)

► **VAKO 27.12.2012 (riigihange 137830)**

Kui pakkuja tugineb kvalifitseerimisel teise isiku vahenditele, meetmetele või spetsialistidele **peab kvalifitseerimisotsusest nähtuma:**

- Millises osas on hankija arvestanud teise isiku vastavate näitajatega.
- Kas pakkuja on hankijale vastuvõetaval viisil tõendanud, et saab neid hankelepingu täitmisel kasutada.

PAKKUMUS & SELLE VASTAVUS

ENTSIK | PARTNERS

Pakkumuse vastavaks tunnistamine vs. tagasilükkamine (1)

- Hankija lükkab pakkumuse tagasi, kui see ei vasta hanketeates ja/või HD-s esitatud tingimustele
  - Hankija võib tunnistada pakkumuse vastavaks, kui selles ei esine **“sisulisi kõrvalekaldeid”**

Pakkumuse vastavaks tunnistamine vs. tagasilükkamine (2)

Näited mittesisulistest kõrvalekalletest:

► Tallinna Halduskohus 04.04.2011

Pakkumise köitmise puudulikkus ja vannutatud töögi poolt kinnitatud tööle puudumine on mittesisulised vormivead

► VAKO praktikast

- kõik pakkumuse osaks olevad dokumendid ei olnud nummerdatud
- kvalif.dokumendid ja pakkumus ei olnud eraldi köidetud
- tootekataloogid olid esitatud CD-il, mitte paberkujul

Pakkumuse vastavaks tunnistamine vs. tagasilükkamine (3)

Kõrvalekalle on sisuline muuhulgas juhul, kui:

- pakkuja on omavoliliselt muutnud maksumuse tabelit ja sealt rea eemaldanud (*Tallinna Halduskohus 30.12.2009*)
- pakkumuses ei ole kinnitust, et pakkujal on kõik hanke täitmiseks vajalikud intellektuaalse omandi õigused (RHS § 47 lg 3)

Pakkumuse vastavaks tunnistamine vs. tagasilükkamine (4)

Kõikide pakkumuste tagasilükkamine

Hankija võib kõik pakkumused alati tagasi lükata, kui:

- kõikide pakkumuste maksumus ületab hanke eeldavat maksumust
- muul HD-s sätestatud objektiivsel alusel

PAKKUMUSTE HINDAMINE

eduka pakkumuse selgitamine

Pakkumuste hindamine (1)

2 tüüpi hindamiskriteeriume:

- a) madalaim hind
- b) majanduslikult soodsaim pakkumus (MSP)

Madalaima hinna kriteerium

▪ Madalaima hinna kriteeriumi plussid:

- 1) Lihtne ja üheselt arusaadav
- 2) Kiire ja viivitusteta hindamisprotsess
- 3) Ei tekita vaidlusi

Madalaima hinna kriteerium

Näide: kas piisab madalaima hinna kriteeriumist või peaks kindlasti kasutama MSP'd ?

Koopiamasinate hankimine

Variant 1: Madalaim hind

Hankija sätestab tehnilises kirjelduses nõuded ostetavate koopiamasinate nõuetele (sh garantiiperiood, kopeerimise kiirus, hoolduskulud).

Variant 2: MSP

Hankija annab masinate garantiiperioodi pikkuse, kopeerimise kiiruse, hoolduskulude eest punkte

79

MSP

► *Value-for-money*” põhimõte

Erinevate aspektide arvestamine, et hankija vajadused kõige optimaalsemalt rahuldada

► Ostu kogu “eluea” kulude arvestamine

Mis on TEGELIKUD kulud hankijale ?

*ostuhind

*käitamis- ja hoolduskulud

*hilisem utiliseerimise kulu

MSP

- 2010. a kasutati MSP-d **14,5%** Eesti riigihangetes (862 hankes 5943-st riigihankest)
- Hindamiskriteeriumi sõnastamisel **tehnilise spetsialisti & juristi koostöö**
- **Ära hakka jalgratast leiutama** - jälgi ja kasuta teiste kogemusi (vt riigihangete register)

Peamised meetodid punktide andmisel

MEETOD 1: Merit Points System

Pakkumusele antavad punktid =

$$\frac{\text{Madalaim pakkumuse hind}}{\text{Hinnatava pakkumuse hind}} \times \text{kriteeriumi maksimumpunktid}$$

Peamised meetodid punktide andmisel

MEETOD 2

Väärtuspunktide omistamine hindajamiskomisjoni antavate hindepunktide alusel

Hindajad / komisjon annab punkte (skaalal 0-5, 1-10 või muul skaalal)

Probleem:

kuidas objektiivselt lahti kirjutada, millal hindaja annab 0, 1, 2 vm punkti

PAKKUMUSTE JÕUSOLEK

Pakkuja võib pikendada pakkumuse jõusoleku tähtaega hankija kirjalikul ettepanekul.

Hankija peab tegema ettepaneku pakkumuse jõusoleku tähtaja pikendamiseks hiljemalt 10 päeva enne selle lõppu

Pakkumuste jõusolek

▶ **Tallinna Halduskohtu 10.02.2012 otsus (3-11-2803)**

Pakkuja ei saa oma pakkumuse jõusoleku tähtaega pikendada ilma hankija sellekohase ettepanekuta

▶ **VAKO 01.06.2012**

Pakkumuse jõusoleku tähtaega ei saa pikendada enam pärast seda, kui jõusolek on juba lõppenud

Hanke kehtetuks tunnistamine

RHS § 29 lg 3 p 6 kohaselt võib hankija omal algatusel põhjendatud vajadusel hanke kehtetuks tunnistada

▶ **VAKO 16.11.2012 (riigihange 130477)**

Põhjendatud vajadus hankemenetluse kehtetuks tunnistamiseks võib olla nii hankijast sõltumatu kui ka hankijast tulenev.

Hanke kehtetuks tunnistamine

▶ Tallinna Ringkonnakohus 21.06.2010

Kui seoses hanke vaidlustamisega on HD-s sätestatud lepingutähtajad enne lepingu sõlmimist juba osaliselt möödas, on see põhjendatud aluseks hanke kehtetuks tunnistamiseks

E-riigihanked

- E-riigihange on **hanke elektrooniline läbiviimine**
- *Hanke väljakuulutamine*
Pakkumuste esitamine
Küsimused ja vastused
Kogu hilisem menetlus
... kõik toimub riigihangete registris
- Hankija peab võimaldama vähemalt 50% hangete aastasest rahalisest mahust esitada pakkumusi elektroonselt (RHS § 55 lg 7)

Aruandlus

“20 päeva reegel”

- **Riigihanke aruanne**

20 päeva jooksul hankelepingu sõlmimisest (*pole nõutav kui maksumus ei ületa 10 000 EUR asja/teenused, 30 000 EUR ehitustööd*)

- **Aruande lisa**

20 päeva jooksul hankelepingu lõppemist

Edukaid riigihankeid !

Advokaadibüroo Entsik & Partnerid
marko.mehilane@entsik.ee
www.entsik.ee

ENTSIK | PARTNERS

© Autoriõiguste teave

Käesolevad materjalid on kaitstud autoriõigustega. Materjalide levitamine, avaldamine, kasutamine või kopeerimine ilma autori eraldi nõusolekuta ei ole lubatud.

Täname !

ENTSIK | PARTNERS